

Notă informativă
la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru
modificarea Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Autorul proiectului de lege pentru modificarea Legii cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012 este Consiliul Concurenței, iar conform prevederilor pct. 40 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, proiectul este promovat de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ca minister responsabil.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Domeniul ajutorului de stat este o componentă importantă a politicii de concurență datorită efectelor intervenției statului asupra mediului economic prin acordarea selectivă a măsurilor de sprijin pentru unele întreprinderi beneficiare.

În conformitate cu art. 335 alin. (1) al Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr. 112/2014, părțile adoptă sau mențin, după caz, legislația privind controlul ajutoarelor de stat. De asemenea, părțile stabilesc sau mențin, după caz, o autoritate independentă din punct de vedere funcțional investită cu competențele necesare pentru controlul ajutoarelor de stat. Această autoritate are, printre altele, competența de a autoriza scheme de ajutoare de stat și măsuri individuale de ajutoare de stat, precum și competența de a dispune recuperarea ajutoarelor de stat acordate ilegal.

Potrivit art. 340 alin. (1) al Acordului de Asociere, ajutoarele de stat se evaluează pe baza criteriilor care decurg din aplicarea normelor în materie de concurență aplicabile în UE, în special a articolului 107 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, și a instrumentelor de interpretare adoptate de instituțiile UE, inclusiv jurisprudența relevantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Astfel, în contextul obținerii de către Republica Moldova a statutului de țară-candidat pentru aderare la Uniunea Europeană și Programului de Asociere dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova 2021-2027, în vederea realizării angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova, și anume, de a menține și armoniza cadrul normativ național privind controlul ajutoarelor de stat, **Guvernul a stabilit** la pct. 2.24. din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023 (PAG 2023) aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 90/2023 pentru anul 2023 ca **acțiune prioritară** în contextul accelerării nivelului de pregătire pentru aderarea UE – aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat în scopul majorării pragului de minimis.

Respectiv, propunerile de modificare a Legii cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012 urmăresc scopul ajustării cadrului normativ național din domeniul ajutorului de stat la normele Uniunii Europene, inclusiv modificarea și actualizarea pragului ajutorului de minimis, pentru a asigura acces mai facil la sprijinul acordat de stat unor întreprinderi și în cuantum echivalent

pragurilor stabilite la nivelul Uniunii Europene, astfel încât să fie asigurată eficiența controlului ajutorului de stat exercitat de către Consiliul Concurenței.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

În vederea asigurării implementării principiilor și obligațiilor stabilite de art. 339 din Acordul Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr. 112/2014, proiectul legii transpune art. 4, art. 9 alin. (6), art. 10 din Regulamentul (UE) nr. 2015/1589 al Consiliului din 13 iulie 2015 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 248 din 24.09.2015, art. 3, art. 6 din Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 352 din 24.12.2013.

La elaborarea proiectului de lege s-a ținut cont de prevederile cadrului normativ al Uniunii Europene, de instrumente de interpretare a acestor prevederi adoptate de instituțiile UE și de bunele practici ale statelor membre ale UE precum România și alte state. Tabelele de concordanță au fost elaborate și vor trece expertiza Centrului de Armonizare a Legislației.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Pentru a asigura previzibilitate și claritate privind domeniul de aplicare a regulilor ajutorului de stat stabilite de Legea cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012, se propune completarea Articolul 1 cu un nou alineat care să prevadă expres exceptarea de la aplicarea legii a produsele agricole care fac obiectul anexei nr.1 la Acordul privind agricultura, ratificat prin Legea nr. 218/2001 pentru aderarea Republicii Moldova la Organizația Mondială a Comerțului, astfel precum este prevăzut în art. 339 din Acordul Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr. 112/2014.

Având în vedere carențele atestate la aplicarea legii pe parcursul a aproape 10 ani fără a fi operate modificări esențiale, se propune a fi completat Articolul 3 cu noi definiții prevăzute în jurisprudența UE, cum ar fi: data acordării ajutorului de stat, data plății ajutorului de stat, costuri eligibile, intensitatea ajutorului, care nu sunt definite în Legea cu privire la ajutorul de stat și deseori sunt confundate și interpretate eronat de către furnizorii și beneficiarii ajutorului de stat. Aceste noțiuni sunt importante pentru a face claritate și previzibilitate în partea ce ține de unele aspecte aferente aplicabilității Legii cu privire la ajutorul de stat.

Un element important îl reprezintă propunerea de majorare a pragului ajutoarelor de minimis la nivelul pragului de minimis stabilit la nivelul Uniunii Europene, având în vedere cadrul normativ al Uniunii Europene și bunelor practici ale statelor membre ale Uniunii Europene.

Întru susținerea acestei propuneri, se remarcă faptul că nivelul pragului de minimis stabilit la

moment de lege nu a fost adaptat evoluției pieței și a economiei Republicii Moldova din ultimii 10 ani. Astfel, în anul 2021 valoarea PIB, a cheltuielilor și veniturilor bugetare s-a majorat de circa 2 ori în raport cu anul 2012. Cât privește valoarea pragului de minimis actualizată conform evoluției ratei inflației în perioada anilor 2012-2021, aceasta s-a majorat, la fel, de circa 2 ori în raport cu cel stabilit în Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat.

Prin urmare, aceste amendamente vor asigura întreprinderilor dreptul de a beneficia de măsuri de sprijin acordate de stat la nivelul pragului de minimis stabilit la nivelul Uniunii Europene care va fi actualizat periodic în termen.

Totodată, proiectul vine cu unele completări referitor la condițiile care urmează să fie respectate de către furnizori la acordarea ajutoarele de minimis, astfel încât, măsurile de sprijin oferite întreprinderilor să nu distorsioneze semnificativ mediul concurențial. Completarea articolului 6 din Legea cu privire la ajutorul de stat nr.139/2012 cu un nou alineat este necesară pentru a asigura elaborarea de către inițiatorul/furnizorul, după caz, în condițiile Legii nr.139/2012, a unor acte juridice motivate, prin care se intenționează să se acorde ajutoare de stat și scheme de ajutor de minimis care trebuie să prevadă cel puțin următoarele elemente: obiectivul, temeiul legal, forma acordării ajutorului, beneficiarii, perioada de aplicare, bugetul alocat în acest scop, mecanismul de monitorizare a ajutorului acordat.

Pentru a asigura eficientizarea și simplificarea unor proceduri stabilite de lege, la articolul 8¹ se reglementează procedura de notificare simplificată fiind astfel transpuse normele prevăzute la art. 4 din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21/2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE. Astfel, anumite modificări ale ajutorului de stat existent vor putea fi notificate prin completarea Formularului de notificare simplificat. Respectiv, se prevede că în cazul notificării simplificate Consiliul Concurenței să adopte o decizie în termen de o lună din ziua recepționării notificării complete.

În altă ordine de idei, pentru a fi clarificată modalitatea de calculare a termenelor procedurii de examinare a notificărilor de către Consiliul Concurenței și pentru a asigura implementarea prevederilor Regulamentului (UE) 2015/1589 al Consiliului din 13.07.2015 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, proiectul prevede modificarea art. 10 alin. (3). Astfel, se va calcula termenul limită de 45 zile stabilit de lege pentru luarea unei decizii, începând cu ziua următoare primirii unei notificări complete.

Pentru a asigura eficiența procedurii de investigație și realizarea scopului corespunzător urmărit, se propune extinderea termenului de investigație a cazurilor de încălcare a legislației din domeniul ajutorului de stat până la 18 luni de la inițierea procedurii, având în vedere complexitatea cazurilor de încălcare a legislației din domeniul ajutorului de stat și termenul restrâns stabilit la moment de lege, care nu poate depăși 120 de zile conform art. 11 alin. (1) din Legea cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012. Acest termen este corespunzător termenului instituit de prevederile art. 9 alin. (6) din Regulamentul (UE) 2015/1589 al Consiliului din 13.07.2015 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea

Uniunii Europene, potrivit căruia în măsura posibilă, Comisia adoptă o decizie în termen de 18 luni de la inițierea procedurii.

În continuare, modificările propuse la articolul 10 alin. (7) din proiect, vor asigura acordarea posibilității furnizorului/inițiatorului retragerii notificării în timp util până la emiterea unei decizii de Consiliul Concurenței, fiind corelate cu prevederile articolului 11 alin. (3) din Lege - norme prevăzute la art. 10 din Regulamentul (UE) 2015/1589 al Consiliului din 13.07.2015 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Un alt aspect novativ care se propune spre modificare ține de modul de calculare al dobânzii pentru ajutorul de stat acordat ilegal care urmează să fie recuperat. În prezent, potrivit redacției actuale a legii, dobânda se calculează în funcție de rata de bază (rotunjită până la următorul procent întreg), stabilită de Banca Națională a Moldovei în luna noiembrie a anului de gestiune precedent, aplicată la operațiunile de politică monetară pe termen scurt majorat cu 5 puncte. Acest mod de calcul al dobânzii este desuet și efectiv inaplicabil întrucât nu poate fi calculată dobânda din cauza că nu sunt stabilite deja aceste rate de bază de către Banca Națională a Moldovei. Aceste circumstanțe, justifică propunerea de modificare a modalității de calcul a dobânzii în funcție de rata de referință ce urmează a fi stabilită prin actul normativ al Consiliului Concurenței ca va fi calculată în baza metodologiei aprobate prin hotărârea Plenului Consiliului Concurenței. Astfel, rata de referință se propune a fi stabilită de către Consiliul Concurenței în baza unei metodologii aprobate de Plen prin hotărâre, ținându-se cont de Comunicarea Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratei de referință și discount (2008/C 14/02).

Totodată, proiectul legii vine cu propuneri de corelare a terminologiei utilizate în Legea cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012 cu terminologia utilizată de Legea concurenței nr.183/2012, avînd în vedere că unele prevederi, cum ar fi cele ce reglementează procedura de desfășurare a investigație stabilită de Legea nr.183/2012, se aplică și cauzelor de presupuse încălcare a Legii cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012.

Luând în considerare faptul că oferirea ajutoarelor de stat implică utilizarea resurselor publice, Consiliul Concurenței trebuie să asigure transparența acordării resurselor de stat. În acest sens, ținând cont de practica Uniunii Europene în domeniul dat, proiectul prevede completarea legii cu prevederi ce stabilesc expres care informație, de regulă, nu poate fi tratată ca informație confidențială de către autoritatea de concurență în procesul de exercitare a controlului ajutorului de stat acordat beneficiarilor. Aceste prevederi aduc claritate și previzibilitate în privința informațiilor care pot fi făcute publice în vederea asigurării transparenței acordării resurselor de stat și care informații urmează a fi tratate ca confidențiale în vederea protejării interesului legitim al întreprinderilor la protecția secretelor lor comerciale.

Subsecvent, proiectul vine cu propunerea de modificare a datei prezentării de către Consiliul Concurenței a Raportului anual privind ajutoarele de stat acordate în anul precedent în Republica Moldova pentru Parlament și Guvern – anual pînă la data de 31 decembrie a anului curent.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prevederilor proiectului nu are implicații bugetare

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Consiliul Concurenței, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Potrivit art. 32 alin. (1)-(3) și art. 34 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și Capitolul II din Legea Nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul va fi supus consultării publice și avizării de către entitățile cointeresate.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul de modificare și completare a unor acte normative urmează a fi supus expertizei anticorupție în conformitate cu prevederile art. 35 din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, urmând a fi solicitată efectuarea expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție.

Informația privind rezultatele expertizei anticorupție va fi inclusă după recepționarea raportului de expertiză anticorupție în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul de modificare și completare a unor acte normative.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Concluziile expertizei de compatibilitate vor fi expuse după avizare/expertizare proiectului de modificare și a tabelelor de concordanță de către Centrul de Armonizare a Legislației

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul pentru modificarea Legii cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012 urmează a fi supus expertizei juridice în conformitate cu prevederile art. 37 din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, în procesul de avizare.

11. Constatările altor expertize

Analiza impactului de reglementare va fi transmisă Grupului de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător. Opinia grupului de lucru va fi luată în considerare la analiza definitivă a impactului de reglementare.

Secretar de stat

Viorel GARAZ